

Informe sobre l'entrevista televisada amb Noam Chomsky

Vicenç Navarro

Baltimore, EE.UU. Maig 16, 2008

El passat dimarts varem fer la entrevista a Noam Chomsky al M.I.T., a Bòston, dins d'un clima de gran cordialitat. Noam i jo ens coneixem des de fa molts anys i ens uneix una gran estima, respecte i mútua admiració. Ell cita els meus treballs en anglès (que malauradament no estan traduïts a l'espanyol) amb freqüència als seus propis treballs, i el mateix faig jo. En la seva ressenya del meu últim llibre *Neoliberalism, Globalization and Inequalities* el va definir com "un dels llibres més importants que s'han publicat sobre la globalització". Noam es una persona d'una gran humanitat, encantador i molt compromès. Un senyal d'això és que, en un moment de la seva vida en que la seva esposa es troba molt malalta, va trobar temps per poder tenir la nostra trobada que va durar més de una hora. Podríem haver allargat la entrevista, però vaig creure necessari respectar la seva necessitat immediata de ser al costat de la seva esposa.

Abans de l'entrevista, ell i jo varem parlar per telèfon extensament per prepararla. La vaig dividir en cinc seccions.

1. La primera secció es va centrar en el fet de que Noam Chomsky, l'intel·lectual nord-americà més conegut al món, mai apareix als grans mitjans d'informació i persuasió dels EE.UU. Està pràcticament vetat en el seu propi país, una realitat desconeguda dins d'Europa. El control ideològic dels grans mitjans de comunicació dels EE.UU. (fet que també es dona a Espanya i Catalunya), es enorme, la qual cosa sembla sorprenent donat que en un sistema polític tan estable com es el nord-americà, semblaria que tal sistema es podria permetre una mes gran diversitat ideològica en els seus mitjans. Tanmateix no s'ho permet, lo qual indica una sensació d'enorme inseguretat per part de l'estructura de poder d'aquest país. Les seves reflexions sobre els mitjans de informació i persuasió dels EE.UU. i la seva relació amb aquella estructura son d'un gran interès.

2. La segona secció la vaig centrar en la seva avaluació de les primàries als EE.UU., primàries que s'han presentat a Europa com un indicador de la elevada qualitat democràtica d'aquell país. Noam va criticar extensament el desenvolupament de tals primàries convertides en un show sobre les característiques personals dels candidats (experiència, compromís amb la unitat del país, respecte a la diversitat, i altres) i molt poc sobre les propostes programàtiques dels candidats. Per altra part, la privatització del sistema electoral facilita la influència dels programes electorals dels candidats per part de grans lobbies econòmics i professionals, tema del qual en parlo extensament als meus articles: Idealizando las primarias de EEUU, publicat a El País edició Catalunya, Como leer las elecciones de EE.UU., guía para el lector español part I, i Como entender la situación política de EE.UU. part II a la meva web www.vnavarro.org, secció EE.UU. Les seves reflexions sobre el sistema polític dels EE.UU. i sobre el "fenòmen Obama" també tenen un gran interès. El seu diagnòstic es que en realitat la democràcia de EE.UU. es de molt baixa qualitat, i les enquestes a les quals ell fa referència demostra que la majoria de la població dels EE.UU. està d'acord amb aquest diagnòstic.

3. La tercera secció la vaig centrar en allò que vaig anomenar "la Americanització de la cultura i la vida política a Europa" que inclou la dilució de la importància dels partits polítics, substituint-se per personatges amb xarxes mediàtiques que els promouen, que reproduïxen eslògans sense cap capacitat informativa en quant a continguts. Fins i tot el llenguatge polític a Europa, que es dona molt clarament a Espanya i Catalunya, ha eliminat conceptes i paraules com classe treballadora (substituint-la per classe mitjana) entre d'altres. Es paradoxal que en aquest moment, quant la narrativa oficial era de que no hi havia classe treballadora als EE.UU. ens trobem ara en que els dos candidats demòcrates, Obama i Hillary Clinton, estan intentant desesperadament aconseguir els seus vots parlant clarament d'aquesta classe. Em permeto suggerir-vos el meu article sobre Como analizar EE.UU. Las limitaciones del postmodernismo en la revista Temas para el Debate, Mayo 2008. Les reflexions de Noam sobre Europa son també molt punxants i sorprendran a més d'un.

4. La quarta secció cobreix les diferències en política exterior entre els diferents candidats a la Presidència dels EE.UU. Ell ha publicat un article (veieu Noam Chomsky Web, entrevista amb Shalom), sobre aquest tema. Noam creu que John McCain representa la ultra dreta amb un enduriment de la política Bush. Clinton i Obama son la dreta continuista de Bill Clinton.

5. La cinquena secció em vaig centrar en preguntes sobre el futur de les esquerres tant als EE.UU. com en el mon. Noam es optimista en quant als EE.UU., perquè creu que la crisi política d'aquell país es molt accentuada degut al descontent molt generalitzat de la classe treballadora i d'altres components de les classes populars cap al sistema polític i que es tradueix en un clar antagonisme cap a la classe política basada en Washington. Tots els candidats tenen que presentar-se com anti-Washington per tindre alguna legitimitat, i el candidat Obama sembla que es el que està rentabilitzant mes aquest sentiment popular a pesar de que està clarament apoyat també per interessos financers i econòmics que dominen el mon de Washington. La seva esperança no es tan el candidat sinó el gran desig de canvi que avui existeix en aquell país. En quant al mon, Noam també es optimista i afavoreix l'establiment d'una V Internacional que ell definiria com la I internacional, doncs es va mostrar molt crític en les altres Internacionals que han existit històricament.

Vaig acabar fent-li la darrera pregunta. Què es el que el manté al peu del canó en la batalla ideològica. La seva resposta va ser que hi ha dos forces que el mantenen. Una, les nombroses expressions d'estimació que rep constantment de molta gent que li escriu agraint-li el seu treball, i l'altra es la memòria de les grans lluites fetes per les classes treballadores d'arreu del món, que l'estimulen a seguir lluitant. Varies de les fotografies del seu despatx recorden aquestes lluites. Varem finalitzar amb una abraçada i una salutació molt calorosa de part seva envers la UPEC, la fotografia i el símbol de la qual apareixien constantment en el background de l'entrevista.

Un últim aclariment. Membres de la direcció de la UPEC, em van suggerir que li fes preguntes sobre la Guerra Civil Espanyola. Ell ha escrit un treball que recomano, crític de Gabriel Jackson. La Guerra Civil Espanyola va tindre un gran impacte entre els intel·lectuals nord-americans. Tot i així, vaig decidir no

tocar aquest tema en aquesta entrevista, i deixar-lo per una altra en el futur. Una raó per fer això va ser que si haguéssim tocat aquest tema, ens hauria ocupat tot el temps dons, tot i estar d'acord en quasi totes les postures de Noam, postures que comparteixo, crec que hauríem tingut algunes desavinences amb algunes de les seves interpretacions de la Guerra Civil. Ell es anarquista i jo soc socialista. Hagués estat un debat interessant, però vaig creure que la temàtica escollida era més rellevant i immediata que les discussions que haguéssim pogut tindre sobre la Guerra Civil. Si varem parlar, no obstant, sobre el llibre Homenatge a Catalunya de George Orwell, del qual tots dos varem ser molt crítics. Aquesta part, malauradament, no està enregistrada, donat que nosaltres varem continuar parlant mentre els companys de la televisió (que van fer molt bona feina) anaven traient el material del despatx de Noam.

Crec que tal com està, l'entrevista ha quedat força bé. El fet de haver-la pogut preparat d'antuvi, explica que es pogués cobrir tot el material en el terme d'una hora. El problema ara raurà en la traducció literal al català, que crec que no serà fàcil donat que és molt de text i Noam, de cops, parla molt ràpid. Esperem que la traducció faci justícia a l'entrevista.

Una abraçada des dels EE.UU.

Vicenç Navarro

Baltimore, EE.UU. Maig 16, 2008